

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 12.3.2014
COM(2014) 153 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Έκθεση του 2014 για τα εμπόδια στο εμπόριο και στις επενδύσεις

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Έκθεση του 2014 για τα εμπόδια στο εμπόριο και στις επενδύσεις

1. Εισαγωγή

Στην έκθεση του 2014 για τα εμπόδια στο εμπόριο και στις επενδύσεις (EEEE) εξετάζονται, όπως και στις τρεις προηγούμενες εκδόσεις, ορισμένα βασικά εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι εταιρείες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) στις αγορές των στρατηγικών εταίρων της, δηλαδή στις αγορές της Κίνας, της Ινδίας, της Ιαπωνίας, της Mercosur¹, της Ρωσίας και των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής (ΗΠΑ). Κύριος στόχος της έκθεσης είναι να αυξήσει την ευαισθητοποίηση όσον αφορά τα κυριότερα μέτρα που περιορίζουν το εμπόριο και να επαναβεβαιώσει τη σημασία της αντιμετώπισης τέτοιων εμποδίων με εστιασμένο και συντονισμένο τρόπο.

Στην παρούσα τέταρτη έκδοση της EEEE παρουσιάζεται απολογισμός της προόδου που έχει σημειωθεί ως προς τα εμπόδια που εντοπίστηκαν στις προηγούμενες εκδόσεις και αναλύονται μια σειρά νέα μέτρα, τα οποία προκαλούν έντονη ανησυχία. Παρότι έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος όσον αφορά πολλά από τα μέτρα που περιορίζουν το εμπόριο, εξακολουθούν να υφίστανται ορισμένα εμπόδια, τα οποία η ΕΕ θα πρέπει να εξακολουθήσει να αντιμετωπίζει δυναμικά από κοινού με τους στρατηγικούς εταίρους της. Σημαντικός αριθμός εμποδίων σχετίζεται με τις απαιτήσεις τοπικού περιεχομένου που συχνά θεσπίζονται από τις αναδυόμενες χώρες (ιδίως την Κίνα, την Ινδία και τη Βραζιλία).

Οι δράσεις για την επιβολή της νομοθεσίας της ΕΕ, στο πλαίσιο των οποίων εντάσσεται και η EEEE, συμπληρώνουν ένα φιλόδοξο πρόγραμμα διαπραγματεύσεων με στόχο να διασφαλιστεί ότι η είσοδος της βιομηχανίας της ΕΕ στις παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού στηρίζει ενεργά τη συνολική στρατηγική της ΕΕ για την απασχόληση και την ανάπτυξη. Κατά τη σταδιακή μας έξοδο από την ύφεση, είναι υψίστης σημασίας να διασφαλιστεί ότι οι συνθήκες που επικρατούν στις εξαγωγικές και επενδυτικές αγορές των στρατηγικών εταίρων μας ευνοούν τον ανοιχτό και δίκαιο ανταγωνισμό. Στο πλαίσιο της στρατηγικής της ΕΕ για την πρόσβαση στην αγορά, η Επιτροπή συμμετέχει ενεργά σε μια πολύ ευρύτερη ομάδα εμπορικών εταίρων με σκοπό τη βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης των εταιρειών της ΕΕ στις αντίστοιχες αγορές.

Οι όροι των συναλλαγών αναμένεται επίσης ότι θα βελτιωθούν χάρη στη «δέσμη μέτρων του Μπαλί» που συμφωνήθηκε κατά την 9η υπουργική διάσκεψη του ΠΟΕ τον Δεκέμβριο του 2013, με την οποία θεσπίζονται νέοι πολυμερείς κανόνες για τη διευκόλυνση του εμπορίου². Σε πλειομερές επίπεδο, βρίσκονται σε εξέλιξη διαπραγματεύσεις όσον αφορά τη συμφωνία για τις συναλλαγές στον τομέα των υπηρεσιών (Trade in Services Agreement - TISA), ενώ συνεχίζονται επίσης οι διαπραγματεύσεις για τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της συμφωνίας για την τεχνολογία των πληροφοριών (Information Technology Agreement - ITA), οι οποίες όμως αναστάλησαν τον Νοέμβριο του 2013. Στο περιθώριο του Παγκόσμιου

¹ Βραζιλία/Αργεντινή

² Βλέπε http://www.wto.org/english/news_e/news13_e/mc9_06dec13_e.htm

Οικονομικού Φόρουμ στο Νταβός τον Ιανουάριο του 2014, η ΕΕ και 13 άλλα μέλη του ΠΟΕ δεσμεύτηκαν να ξεκινήσουν πλειομερείς διαπραγματεύσεις για την ελευθέρωση του εμπορίου των οικολογικών προϊόντων.

Παράλληλα με αυτό το πρόγραμμα δράσης σε πολυμερές και πλειομερές επίπεδο, η ΕΕ εφαρμόζει ένα αντίστοιχο εκτενές και φιλόδοξο πρόγραμμα σε διμερές επίπεδο με στόχο το άνοιγμα των αγορών τρίτων χωρών. Καταρχάς, οι διαπραγματεύσεις με τις ΗΠΑ για τη διατλαντική εμπορική και επενδυτική εταιρική σχέση (Transatlantic Trade and Investment Partnership - TTIP) είναι υψίστης σημασίας. Μια μεγαλόπνοη και φιλόδοξη συμφωνία TTIP, η οποία θα περιλαμβάνει ισχυρούς κανόνες για τη συνεργασία και τη συνοχή σε κανονιστικά ζητήματα, θα μπορούσε να συμβάλει στον περιορισμό των μη δασμολογικών εμποδίων τα οποία οι εταιρείες της ΕΕ εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν στις ΗΠΑ. Θα μπορούσε επίσης να ορίσει παγκόσμια πρότυπα σε πολλούς τομείς και να ενθαρρύνει πολλές τρίτες χώρες να ακολουθήσουν αυτό το παράδειγμα, προς όφελος της εξαγωγικής βιομηχανίας της ΕΕ.

Οι διμερείς διαπραγματεύσεις με την Ιαπωνία προχωρούν επίσης ικανοποιητικά. Κατά τη διάρκεια του τέταρτου γύρου συνομιλιών που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες τον Ιανουάριο του 2014, οι δύο πλευρές ήδη συζητούσαν τις εκατέρωθεν προτάσεις για το κείμενο της μελλοντικής συμφωνίας ελεύθερων συναλλαγών. Η ΕΕ εξακολουθεί να δίνει ιδιαίτερη έμφαση στα μη δασμολογικά εμπόδια, τα οποία παρεμποδίζουν σημαντικά την πρόσβαση των εταιρειών της ΕΕ στην αγορά της Ιαπωνίας σε πολλούς τομείς.

Οι διαπραγματεύσεις με τον Καναδά για τη σύναψη μιας συνολικής οικονομικής και εμπορικής συμφωνίας (Comprehensive Economic and Trade Agreement - CETA) ολοκληρώθηκαν σε πολιτικό επίπεδο στις 18 Οκτωβρίου 2013. Η εμπορική συμφωνία με το Περού και την Κολομβία εφαρμόζεται προσωρινά στο Περού από την 1η Μαρτίου του 2013 και στην Κολομβία από την 1η Αυγούστου του 2013. Ο εμπορικός πυλώνας της συμφωνίας σύνδεσης ΕΕ-Κεντρικής Αμερικής εφαρμόζεται προσωρινά από το 2013. Στις 29 Νοεμβρίου 2013 η Γεωργία και η Μολδαβία προέβησαν στη μονογραφή συμφωνιών σύνδεσης, συμπεριλαμβανομένων εκτενών και σφαιρικών συμφωνιών ελεύθερων συναλλαγών με την ΕΕ, ενώ η Ουκρανία και η Αρμενία, αντίθετα, αποφάσισαν να μην μονογράψουν τις συμφωνίες σύνδεσης σε αυτό το στάδιο.

Επιπλέον, η ΕΕ διεξάγει διαπραγματεύσεις για τη σύναψη συμφωνιών ελεύθερων συναλλαγών (ΣΕΣ) με μια σειρά από άλλες τρίτες χώρες και περιφέρειες, και συγκεκριμένα τη Mercosur, την Ινδία, τη Μαλαισία, το Βιετνάμ, την Ταϊλάνδη και το Μαρόκο. Η ΕΕ και η Σιγκαπούρη προέβησαν στη μονογραφή ΣΕΣ στις 20 Σεπτεμβρίου του 2013, ενώ όσον αφορά την Ινδονησία και τις Φιλιππίνες, η ΕΕ βρίσκεται ακόμη σε πρώιμο στάδιο των προπαρασκευαστικών εργασιών για τη διερεύνηση του πεδίου εφαρμογής και του επιπέδου των στόχων που επιδιώκονται στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων για σύναψη μελλοντικών συμφωνιών ελεύθερων συναλλαγών. Επίσης, βρίσκονται σε εξέλιξη διερευνητικές συνομιλίες με το Μεξικό όσον αφορά την πιθανή επικαιροποίηση της υφιστάμενης ΣΕΣ.

Η ΕΕ συνεχίζει τις προσπάθειές της για να εξασφαλίσει την πλήρη και ομαλή εφαρμογή της ΣΕΣ ΕΕ-Νότιας Κορέας, η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιουλίου 2011³.

Λαμβανομένου υπόψη του συνολικού προγράμματος διαπραγματεύσεων της ΕΕ, είναι ακόμη πιο σημαντικό να διασφαλιστεί ότι οι εμπορικές ευκαιρίες που δημιουργούνται από τις

³ <http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/south-korea/>

διαπραγματεύσεις αυτές μεταφράζονται όντως σε πραγματικές εμπορικές ροές. Στο πλαίσιο αυτό, στην ΕΕΕΕ του 2014 επισημαίνονται τα σημαντικότερα εμπόδια που θέτουν οι στρατηγικοί μας εταίροι όσον αφορά την πρόσβαση στην αγορά.

Η στρατηγική της ΕΕ για την πρόσβαση στην αγορά εξετάζει περαιτέρω τα μέτρα αυτά μέσω μιας συνεχούς διαδικασίας επιλογής και ιεράρχησης των βασικών εμποδίων, μέσω της οποίας εντοπίστηκαν 220 εμπόδια σε 32 αγορές τρίτων χωρών. Πρόσφατα, η Επιτροπή άρχισε να εφαρμόζει μια διαδικασία ποσοτικοποίησης του ποσοστού επιτυχίας της ΕΕ όσον αφορά την άρση των βασικών εμποδίων. Σύμφωνα με αυτή την ανάλυση, από τον Οκτώβριο του 2012, επί συνόλου 220 βασικών εμποδίων, σημειώθηκαν θετικά αποτελέσματα σε 70 περιπτώσεις, οι οποίες αποφέρουν στην ΕΕ συνολικά οφέλη ύψους περίπου 2 δισ. ευρώ ετησίως.

Τέλος, η Επιτροπή δημοσιεύει τακτικά «έκθεση σχετικά με τα δυνητικώς περιοριστικά εμπορικά μέτρα»⁴. Στη δέκατη έκθεση, στην οποία αξιολογούνται οι εξελίξεις κατά την περίοδο από τον Μάιο του 2012 έως τον Μάιο του 2013, επισημαίνεται ότι θεσπίστηκαν 154 νέα μέτρα από μέλη της G20, ενώ καταργήθηκαν μόλις 18 μέτρα. Σε γενικές γραμμές, ο συνολικός αριθμός των δυνητικώς περιοριστικών εμπορικών μέτρων εκτιμάται ότι έχει αυξηθεί στα 688.

Όσον αφορά τις επενδύσεις, οι πρόσφατες εξελίξεις σε τρίτες χώρες αποκάλυψαν ανησυχητικές τάσεις για τους ευρωπαίους επενδυτές σε ολοένα μεγαλύτερο αριθμό χωρών. Πολύ συχνά πρόκειται για περιπτώσεις μη τήρησης υφιστάμενων διμερών συμφωνιών για την προώθηση και την προστασία των επενδύσεων (Bilateral Investment Treaty –BIT) με διάφορα κράτη μέλη της ΕΕ, ιδίως όσον αφορά πράξεις που ισοδυναμούν με απαλλοτρίωση περιουσιακών στοιχείων των επενδυτών, αλλά και de facto ή ακόμη και de jure επανεθνικοποίηση εταιρειών των οποίων τη διαχείριση ασκούν με επιτυχία ξένοι επενδυτές. Έχουν ασκηθεί αγωγές ενώπιον διεθνούς δικαστηρίου, όπως στην περίπτωση της Αργεντινής ή της Ρωσίας, και ορισμένες από αυτές είχαν θετική έκβαση (βλέπε Αργεντινή/Repsol στην παράγραφο 2.1). Επιπλέον, η καταγγελία, ή τα σχέδια για καταγγελία διμερών επενδυτικών συμφωνιών επηρεάζουν αρνητικά το επενδυτικό κλίμα ορισμένων χωρών και την ελκυστικότητά τους ως επενδυτικών προορισμών για τις εταιρείες της ΕΕ. Η απόφαση της Νότιας Αφρικής να καταγγείλει τις διμερείς επενδυτικές συμφωνίες της με τα κράτη μέλη της ΕΕ, και το νομοσχέδιο που καταρτίζεται για να αντικαταστήσει τις εν λόγω διμερείς επενδυτικές συμφωνίες, το οποίο δεν θα είναι σε θέση να εξασφαλίσει στους επενδυτές ασφάλεια δικαίου και προβλεψιμότητα ανάλογη με αυτήν που απολάμβαναν έως σήμερα, συνιστούν ζητήματα που προκαλούν έντονη ανησυχία.

2. Αποτελέσματα της δράσης που ανέλαβε η ΕΕ το 2013 σχετικά με την πρόσβαση στην αγορά και τα εμπόδια στις επενδύσεις

Τα πολυάριθμα εμπόδια που εντόπισε η ΕΕΕΕ του 2013 στις αγορές των στρατηγικών εταίρων αντιμετωπίστηκαν ως βασικές προτεραιότητες στις διμερείς μας σχέσεις, λόγω της μείζονος σημασίας τους για τις επιχειρήσεις της ΕΕ και του συχνά συστημικού τους αντίκτυπου. Συνεπώς, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη επισήμαιναν συστηματικά τα εν λόγω εμπόδια σε όλες τις διμερείς συνεδριάσεις, συχνά στο υψηλότερο πολιτικό επίπεδο.

⁴ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2013/september/tradoc_151703.pdf

Για έναν σημαντικό αριθμό εμποδίων που περιλαμβάνονται στην ΕΕΕΕ του 2013, έχει επιτευχθεί σημαντική ή μερική πρόοδος. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η δράση που ανέλαβε η ΕΕ στο πλαίσιο της στρατηγικής για την πρόσβαση στην αγορά διαδραμάτισε καίριο ρόλο. Σε άλλες περιπτώσεις, δεν κατέστη δυνατό να σημειωθεί πρόοδος παρά τις προσπάθειές μας. Αξίζει να σημειωθεί ότι, όσον αφορά τη Ρωσία, εξακολουθεί να υφίσταται σημαντικός αριθμός ζητημάτων που αφορούν την πρόσβαση στην αγορά παρότι η χώρα προσχώρησε στον ΠΟΕ τον Αύγουστο του 2012. Όπως συνέβη και τα προηγούμενα έτη, στην ΕΕΕΕ του 2014 παρουσιάζονται επίσης ορισμένα σημαντικά νέα εμπόδια.

2.1 Η επιτυχής δράση της ΕΕ το 2013

Κατά το 2013 καταργήθηκαν πλήρως ή μερικώς αρκετά από τα εμπόδια για την πρόσβαση στην αγορά που περιγράφονται στις προηγούμενες τρεις εκδόσεις της ΕΕΕΕ.

Κίνα

Η Κίνα έλαβε σημαντικά μέτρα για τη θέσπιση μιας επενδυτικής πολιτικής φιλικότερης προς τις επιχειρήσεις. Στις 27 Σεπτεμβρίου 2013 το Συμβούλιο της Επικρατείας εξέδωσε την ανακοίνωση Guo Fa του 2013 αριθ. 38 με την οποία θεσπίστηκε η Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών της Κίνας (Σαγκάη). Παρότι πρόκειται για ένα περιορισμένο και εστιασμένο πείραμα στη διαδικασία ανοίγματος και εφαρμογής μεταρρυθμίσεων, μπορεί να αποτελέσει ένα πρώτο μέτρο για τη μείωση των επενδυτικών περιορισμών. Στο παρελθόν, περιορισμένα πειράματα αυτού του τύπου αποτέλεσαν εύφορο έδαφος για την εφαρμογή ευρύτερων μεταρρυθμίσεων.

Κατά τη 16η σύνοδο κορυφής ΕΕ-Κίνας στις 21 Νοεμβρίου 2013, οι δύο πλευρές ξεκίνησαν επίσημα διαπραγματεύσεις για μια σφαιρική διμερή επενδυτική συμφωνία, που καλύπτει τόσο την προστασία των επενδύσεων όσο και την πρόσβαση στην αγορά. Η προτεινόμενη επενδυτική συμφωνία ΕΕ-Κίνας θα αποτελέσει την πρώτη ευκαιρία της ΕΕ να διαπραγματευτεί μια συμφωνία που θα αφορά αποκλειστικά τις επενδύσεις, με βάση τις νέες αρμοδιότητες που προβλέπονται στη Συνθήκη της Λισαβόνας. Η Κίνα επιβεβαίωσε ότι θα εφαρμόσει την προσέγγιση του «αρνητικού καταλόγου» στις επενδυτικές διαπραγματεύσεις της με την ΕΕ.

Η Κίνα έχει εφαρμόσει τη θετική απόφαση της έκθεσης του δευτεροβάθμιου δικαιοδοτικού οργάνου του ΠΟΕ της 31ης Ιανουαρίου του 2012 σχετικά με τους περιορισμούς στις εξαγωγές πρώτων υλών. Όσον αφορά τη δεύτερη διαδικασία που δρομολογήθηκε στις 13 Μαρτίου 2012 κατά της Κίνας σχετικά με τους κινεζικούς περιορισμούς στις εξαγωγές σπάνιων γαιών, βολφραμίου και μολυβδαινίου, η διαδικασία του ΠΟΕ βρίσκεται επί του παρόντος σε εξέλιξη. Η τελική έκθεση της ειδικής ομάδας του ΠΟΕ αναμένεται στις αρχές του 2014.

Όσον αφορά την απαλλαγή από τον ΦΠΑ για τα εγχωρίως παραγόμενα αεροσκάφη τοπικών πτήσεων, το Υπουργείο Οικονομικών της Κίνας ενημέρωσε την ΕΕ στις 9 Σεπτεμβρίου 2013 ότι κατάργησε την εγκύκλιο αριθ. 51, η οποία είχε εκδοθεί το 2000, και την εγκύκλιο αριθ. 97 του 2002, βάσει των οποίων χορηγούνταν απαλλαγή από τον ΦΠΑ για τις πωλήσεις συγκεκριμένων μοντέλων εγχωρίως παραγόμενων αεροσκαφών τοπικών πτήσεων στην Κίνα.

Αν αυτό επιβεβαιωθεί, θα αποτελέσει θετική εξέλιξη για την επίλυση των μακροχρόνιων διακρίσεων εις βάρος των εισαγωγών αεροσκαφών τοπικών πτήσεων. Η ΕΕ ζήτησε από την Κίνα να παράσχει τεκμηριωμένα αποδεικτικά στοιχεία των ανακοινωθέντων μέτρων παρέχοντας με τον τρόπο αυτό ασφάλεια δικαίου στους οικονομικούς φορείς της ΕΕ.

Η διεθνής ομάδα εργασίας για τις εξαγωγικές πιστώσεις (International Working Group on Export Credits – IWG) πραγματοποίησε 3 συνεδριάσεις το 2013, εκ των οποίων η συνεδρίαση του Σεπτεμβρίου φιλοξενήθηκε από την ΕΕ. Η IWG ασχολείται με τους όρους χρηματοδότησης των εξαγωγών και τις επιδοτήσεις, ένα ζήτημα το οποίο είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τις σχέσεις ΕΕ-Κίνας. Η ομάδα ξεκίνησε διαπραγματεύσεις σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις πιστώσεις στον ναυτιλιακό κλάδο και στον κλάδο του ιατρικού εξοπλισμού, με στόχο τη θέσπιση διεθνών κατευθυντήριων γραμμών για τη χρηματοδότηση των εξαγωγών οι οποίες θα είναι συνεπείς με τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές.

Η Κίνα θέσπισε τελωνειακά και φορολογικά μέτρα που εισάγουν διακρίσεις και τα οποία θίγουν τους κλάδους της εφοδιαστικής και της ναυτιλίας στις 24 Μαΐου 2013, όταν το Υπουργείο Οικονομικών (ΥΟ) και η κρατική φορολογική διοίκηση (ΚΦΔ) εξέδωσαν νέα εγκύκλιο για τον ΦΠΑ στον κλάδο των μεταφορών, με την οποία το τρέχον πιλοτικό πρόγραμμα μετάβασης από τον φόρο επιχειρηματικής δραστηριότητας στον ΦΠΑ (B2V) επεκτάθηκε σε πανεθνική κλίμακα. Η εγκύκλιος αριθ. 37 τέθηκε σε ισχύ την 1η Αυγούστου 2013. Οι εταιρείες εμπορευματικών μεταφορών δεν επιτρέπεται πλέον να αφαιρούν ορισμένες δαπάνες, όπως τα τέλη διεθνών εμπορευματικών μεταφορών, από τη φορολογική βάση τους και υποχρεούνται να εφαρμόζουν ΦΠΑ 6% και πρόσθετο τοπικό δασμό 0,8% επί των ακαθάριστων εσόδων (συμπεριλαμβανομένων των δαπανών εμπορευματικών μεταφορών) που εισπράττουν από τους πελάτες. Ξένοι εκπρόσωποι του κλάδου υπολόγισαν ότι το πιθανό κόστος του μέτρου αυτού για τα συμφέροντα των εταιρειών εμπορευματικών μεταφορών θα υπερβαίνει τα 2 εκατομμύρια ευρώ ανά εβδομάδα.

Η ΕΕ από κοινού με τους τοπικούς εταίρους έχουν αναπτύξει εποικοδομητικό διάλογο με τις κινεζικές αρχές για την επίλυση αυτού του σοβαρού προβλήματος. Στις 12 Δεκεμβρίου 2013 εκδόθηκε κοινή εγκύκλιος του Υπουργείου Οικονομικών και της κρατικής φορολογικής διοίκησης με την οποία διορθώνονται οι διακρίσεις της εγκυκλίου αριθ. 37, και για άλλη μία φορά απαλλάσσεται ο κλάδος της εφοδιαστικής από τον ΦΠΑ και τον πρόσθετο δασμό.

Ινδία

Στην Ινδία η κυβέρνηση ανέστειλε τις προτιμησιακές πολιτικές σύναψης συμβάσεων που εφαρμόζε από το 2012 για λόγους ασφάλειας στα εγχωρίως παραγόμενα ηλεκτρονικά προϊόντα και προϊόντα τηλεπικοινωνιών. Τόσο σχεδιαζόμενες όσο και ήδη εγκριθείσες διατάξεις προέβλεπαν ότι για τα ηλεκτρονικά προϊόντα και τα προϊόντα τηλεπικοινωνιών που έχουν επιπτώσεις στην ασφάλεια, η εγχώρια προτιμησιακή πολιτική θα έπρεπε να εφαρμόζεται κατά τρόπο υποχρεωτικό τόσο από τους δημόσιους όσο κυρίως και από τους ιδιωτικούς οργανισμούς προμηθειών (π.χ. φορείς εκμετάλλευσης τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών). Αυτό θα συνεπάγονταν σημαντική επιβάρυνση για τις επιχειρήσεις. Η ανακοίνωση του Ιουλίου 2013 εξαιρεί ρητά τις απαιτήσεις εγχώριας παραγωγής (βάσει ποσοστών ή άλλων στοιχείων) στον ιδιωτικό τομέα και για λόγους ασφαλείας, ενώ όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών, οι σχετικές πολιτικές δεν καταργούνται αλλά επανεξετάζονται. Όσον αφορά τα ηλεκτρονικά προϊόντα, η Ινδία θέσπισε στις 23 Δεκεμβρίου 2013 νέα προτιμησιακή πολιτική, η οποία πράγματι αγνοεί τους λόγους ασφαλείας και αφορά

μόνο τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών. Η ΕΕ θα συνεχίσει να επιμένει για την απόσυρση των αδικαιολόγητων μέτρων σχετικά με το τοπικό περιεχόμενο.

Η Ινδία έχει επίσης αναβάλει δύο φορές την υποχρεωτική απαίτηση δοκιμής και πιστοποίησης στοιχείων τηλεπικοινωνιακών δικτύων για λόγους ασφαλείας για την 1η Ιουλίου 2014. Εντούτοις, η ΕΕ θα συνεχίσει να επιμένει ότι η Ινδία θα πρέπει να βασίζει τις απαιτήσεις της στα σχετικά διεθνή πρότυπα ασφαλείας για τον τηλεπικοινωνιακό εξοπλισμό και στην αποδοχή εκθέσεων δοκιμών και πιστοποιητικών που εκδίδονται από εγκεκριμένα ξένα εργαστήρια.

Όσον αφορά την υποχρεωτική συμμόρφωση των προϊόντων χάλυβα με τα νέα εθνικά πρότυπα και την πιστοποίηση του Ινδικού Γραφείου Προτύπων (BIS), η ημερομηνία έναρξης ισχύος των υποχρεωτικών απαιτήσεων πιστοποίησης για ορισμένα προϊόντα χάλυβα μετατέθηκε τον Απρίλιο του 2014. Επιπλέον, τον Αύγουστο του 2013, εξαιρέθηκαν από το σύστημα πιστοποίησης ορισμένα προϊόντα που αποτελούν άμεσες προμήθειες για μεγάλα έργα, βάσει ορισμένων προϋποθέσεων (όσον αφορά τις υποδομές, το πετρέλαιο, τα κατασκευαστικά προϊόντα που αφορούν τους τομείς υψηλής τεχνολογίας, τους πυρηνικούς αντιδραστήρες, την άμυνα, τα χημικά και τα πετροχημικά προϊόντα, καθώς και τα λιπάσματα). Ωστόσο, εξακολουθούν να υφίστανται ορισμένες δυσκολίες που συνδέονται με τη διαδικασία καταχώρισης.

Η Ινδία έχει επίσης παρατείνει επισήμως την περίοδο χάριτος για την υποχρεωτική καταχώριση των 15 κατηγοριών προϊόντων ΤΠ και ηλεκτρονικών καταναλωτικών προϊόντων έως την 3η Ιανουαρίου 2014 (η αρχική ημερομηνία ήταν η 3η Απριλίου 2013). Με την ανακοίνωση του Μαΐου 2013 επετράπη «μέχρι νεωτέρας» η αποδοχή των δοκιμών που διεξάγονται είτε από ξένους φορείς πιστοποίησης που είναι μέλη του συστήματος IECEE CB⁵ ή από εργαστήρια που διαθέτουν διεθνή διαπίστευση, δυνάμει της ILAC MRA⁶. Θα είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι δεν θα απαιτείται στην πράξη καμία περαιτέρω υποχρεωτική δοκιμή από ινδικά εργαστήρια, καθώς αυτό θα μπορούσε να επιφέρει σημαντική καθυστέρηση στη χορήγηση αδειών κυκλοφορίας για τεράστιες ποσότητες ηλεκτρονικών προϊόντων που εξάγονται στην Ινδία και να προκαλέσει σημαντικές πρόσθετες δαπάνες για τις ξένες εταιρείες και πιέσεις όσον αφορά τον χρόνο εμπορίας. Η επιβολή (σύντομων) περιόδων ισχύος των εκθέσεων δοκιμών που εκδίδονται θα μπορούσε επίσης να επιδεινώσει περαιτέρω το πρόβλημα. Παρά την αποδοχή των αποτελεσμάτων ξένων δοκιμών, το σύστημα είναι υπερβολικά επαχθές δεδομένων των χαμηλών κινδύνων ασφαλείας που συνδέονται με τα εν λόγω προϊόντα.

Τέλος, η Ινδία θέσπισε ορισμένες αλλαγές στους επενδυτικούς κανόνες και κατέστησε δυνατή την ξένη ιδιοκτησία σε ποσοστό 100% στον τομέα των τηλεπικοινωνιών. Υπήρξαν, επίσης, θετικές εξελίξεις στις επενδύσεις λιανικής ενιαίου σήματος. Μετά το άνοιγμα του εν λόγω τομέα, ορισμένες ευρωπαϊκές εταιρείες έχουν ήδη υποβάλει αίτηση και έχουν λάβει σχετική άδεια. Μια ευρωπαϊκή εταιρεία έχει επίσης υποβάλει αίτηση για τη χορήγηση άδειας πολυσηματικής λιανικής, η πρώτη τέτοια αίτηση που υποβάλλεται από ξένη εταιρεία στην Ινδία.

⁵ Σύστημα φορέα πιστοποίησης (CB Scheme) του Παγκόσμιου συστήματος για τη δοκιμή συμμόρφωσης και την πιστοποίηση ηλεκτροτεχνικού εξοπλισμού και εξαρτημάτων (IECEE): <http://www.iecee.org/>

⁶ Συμφωνία αμοιβαίας αναγνώρισης (MRA) στο πλαίσιο της Διεθνούς Συνεργασίας για τη Διαπίστευση Εργαστηρίων (ILAC): <https://www.ilac.org/>

Βραζιλία/Αργεντινή

Όσον αφορά τη Βραζιλία, έχει σημειωθεί πρόοδος στον κατάλογο των 100 προσωρινών εξαιρέσεων από το κοινό εξωτερικό δασμολόγιο (ΚΕΔ). Η εφαρμογή του καταλόγου, η οποία ξεκίνησε τον Σεπτέμβριο του 2012, τερματίστηκε μέχρι το τέλος του Οκτωβρίου του 2013. Ακόμη πιο σημαντικό είναι το γεγονός ότι δεν τέθηκε εντέλει σε εφαρμογή ο νέος κατάλογος των 100 εξαιρέσεων από το ΚΕΔ που είχε προβλεφθεί στις αρχές του 2013.

Όσον αφορά τα φορολογικά πλεονεκτήματα που εισάγουν διακρίσεις και τα οποία η Βραζιλία χορηγεί κυρίως στους εγχώριους παραγωγούς αυτοκινήτων και ηλεκτρονικών ειδών που πληρούν ορισμένες απαιτήσεις τοπικού περιεχομένου, η ΕΕ υπέβαλε αίτημα για κίνηση διαδικασίας επίλυσης διαφορών ενώπιον του ΠΟΕ στις 19 Δεκεμβρίου 2013⁷.

Στην Αργεντινή, καταργήθηκε η μη αυτόματη έκδοση αδειών (εκτός των αδειών για τα ποδήλατα) τον Ιανουάριο του 2013, αλλά εξακολουθούν να βρίσκονται σε εξέλιξη και άλλα μέτρα που περιορίζουν το εμπόριο/τις εισαγωγές, κυρίως η απαίτηση συμπλήρωσης «προγενέστερης ένορκης βεβαίωσης του εισαγωγέα (DJAI)» για το σύνολο των εισαγωγών. Κατόπιν σχετικού αιτήματος της ΕΕ, των ΗΠΑ και της Ιαπωνίας, τον Μάιο του 2013 συστάθηκε επιτροπή επίλυσης διαφορών του ΠΟΕ με σκοπό την εξέταση του ζητήματος της DJAI και άλλων ανεπίσημων μέτρων που περιορίζουν τις εισαγωγές, όπως οι απαιτήσεις εξισορρόπησης των εισαγωγών για τους εισαγωγείς⁸. Η Αργεντινή διατηρεί επίσης περιορισμούς στη μεταφορά ξένου συναλλάγματος, μερισμάτων και δικαιωμάτων εκμετάλλευσης που αποτελούν σημαντικό μέρος της οικονομικής πολιτικής της και χρησιμοποιούνται, για παράδειγμα, για τη διαχείριση της συναλλαγματικής ισοτιμίας. Η Αργεντινή εφαρμόζει επίσης περιορισμούς στον τομέα των υπηρεσιών αντασφάλισης.

Τον Απρίλιο του 2012 η κυβέρνηση της Αργεντινής απαλλοτρίωσε το 51% των μετοχών της YPF, το τμήμα της ισπανικής πετρελαϊκής εταιρείας Repsol που βρίσκεται στην Αργεντινή, χωρίς την παροχή κατάλληλης και έγκαιρης αποζημίωσης. Μετά την απαλλοτρίωση, η Repsol ζήτησε αποζημίωση για την απώλεια μεγάλου μέρους της ικανότητας παραγωγής πετρελαίου και των αποθεμάτων της. Στα τέλη Νοεμβρίου του 2013, επιτεύχθηκε καταρχήν συμφωνία αποζημίωσης μεταξύ της Αργεντινής και της Repsol που περιελάμβανε αναστολή των δικαστικών αγωγών και διαδικασία για τον καθορισμό του ποσού της αποζημίωσης. Οι διαπραγματεύσεις για τις λεπτομέρειες της τελικής συμφωνίας έχουν ήδη ξεκινήσει.

ΗΠΑ

Οι Ηνωμένες Πολιτείες έχουν επεκτείνει τον κατάλογο των κρατών μελών και περιφερειών της ΕΕ που θεωρούνται ότι έχουν απαλλαγεί από την κλασική πανώλη των χοίρων (ΚΠΧ), τη γρίπη των πτηνών, την ψευδοπανώλη των πτηνών και εν μέρει τη φουσαλιδώδη νόσο των χοίρων (ΦΝΧ). Επίσης, προς το τέλος του 2013, μετά από αρκετά χρόνια συζητήσεων, δημοσιεύτηκε η τελική ρύθμιση σχετικά με τη σπογγώδη εγκεφαλοπάθεια των βοοειδών (ΣΕΒ). Η ΕΕ αναμένει ότι σύντομα θα αρχίσουν εκ νέου οι εξαγωγές βοδινού κρέατος προς τις ΗΠΑ. Εντούτοις, οι αξιολογήσεις των νόσων των ζώων εξακολουθούν να εκκρεμούν για ορισμένα κράτη μέλη της ΕΕ που έχουν το ίδιο καθεστώς νόσου, σύμφωνα με την εναρμονισμένη νομοθεσία της ΕΕ. Αντί της μεμονωμένης αντιμετώπισης των κρατών μελών,

⁷ http://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/cases_e/ds472_e.htm

⁸ http://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/cases_e/ds445_e.htm

οι όροι των ΗΠΑ για τις εισαγωγές θα πρέπει να αντικατοπτρίζουν την πραγματικότητα του ενιαίου χαρακτήρα και της ενιαίας αγοράς της ΕΕ, καθώς και τις αποφάσεις για τη διαχείριση της υγείας των ζώων που έχουν εκδοθεί από την ΕΕ σε εύθετο χρόνο και τις ισχύουσες διατάξεις των διεθνών οργανισμών τυποποίησης (π.χ. Διεθνές Γραφείο Επιζωοτιών). Οι αιτήσεις της ΕΕ για εξαγωγές προϊόντων ζωικής προέλευσης αντιμετωπίζουν μεγάλες καθυστερήσεις, για παράδειγμα όσον αφορά τα γαλακτοκομικά προϊόντα βαθμού Α (Grade A), τα ζώντα δίθυρα μαλάκια και τα προϊόντα μικρών μηρυκαστικών. Η ΕΕ εξακολουθεί επίσης να εκφράζει ανησυχίες για τις εξαιρετικά μεγάλες καθυστερήσεις στη διεκπεραίωση άλλων αιτήσεων εξαγωγής, στο πλαίσιο των υγειονομικών και φυτοϋγειονομικών (ΥΦΥ) μέτρων, οι οποίες υποβλήθηκαν από την ΕΕ, π.χ. για μήλα, αχλάδια, πυρηνόκαρπα και πιπεριές. Οι εν εξελίξει διαπραγματεύσεις με τις ΗΠΑ για τη διατλαντική εμπορική και επενδυτική εταιρική σχέση (TTIP) συνιστούν μια ευκαιρία για να συζητηθούν τα υγειονομικά και φυτοϋγειονομικά ζητήματα σε ένα νέο πλαίσιο.

Ιαπωνία

Έχουν ήδη πραγματοποιηθεί τέσσερις γύροι συνομιλιών από την έναρξη των διαπραγματεύσεων με την Ιαπωνία τον Απρίλιο του 2013 για μια ολοκληρωμένη συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών. Έχει σημειωθεί κάποια πρόοδος, αλλά απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες. Επίσης, συνεχίζονται οι συζητήσεις που αφορούν τα μη δασμολογικά εμπόδια στο πλαίσιο της συμφωνίας ελεύθερων συναλλαγών. Όσον αφορά μερικά από αυτά τα εμπόδια (π.χ. βιολογικά τρόφιμα, αδειοδότηση χονδρικής για αλκοολούχα), η Ιαπωνία έχει ήδη συμμορφωθεί με τις δεσμεύσεις που συμφωνήθηκαν κατά το προπαρασκευαστικό στάδιο των διαπραγματεύσεων για τη συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών (στάδιο «διερευνητικής μελέτης»), ενώ όσον αφορά ορισμένα άλλα εμπόδια, σημειώθηκε μερική πρόοδος στο πλαίσιο της διερευνητικής μελέτης και των συζητήσεων για τη συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών (π.χ. όσον αφορά τα φαρμακευτικά προϊόντα, τα πρόσθετα τροφίμων, το βοδινό κρέας, την πιστοποίηση ραδιοφωνικού και τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού, τις διαδικασίες αδειοδότησης ιατροτεχνολογικών προϊόντων). Για παράδειγμα, όσον αφορά τα πρόσθετα τροφίμων, οι 38 από τις 46 ουσίες που ζητήθηκαν από την ΕΕ έχουν ήδη εγκριθεί, δύο αναμένεται να εγκριθούν τον Ιούνιο του 2014 και οι υπόλοιπες έξι υποβάλλονται επί του παρόντος σε διαδικασία αξιολόγησης κινδύνου. Η Ιαπωνία έχει επίσης σημειώσει πρόοδο όσον αφορά την πρόσβαση βοδινού κρέατος από την ΕΕ στην αγορά, χορηγώντας ήδη σε τρία κράτη μέλη άδεια εξαγωγής κρέατος ζώων ηλικίας κάτω των 30 μηνών, ενώ οι αιτήσεις αρκετών άλλων κρατών μελών βρίσκονται στο στάδιο της έγκρισης.

2.2 Ανεπίλυτα εμπόδια πρόσβασης στην αγορά που απαιτούν περαιτέρω δράση από την ΕΕ

Δυστυχώς, πολλά εμπόδια που περιγράφονται στις προηγούμενες τρεις εκδόσεις της ΕΕΕΕ παραμένουν και εξακολουθούν να παρεμποδίζουν σημαντικά την πρόσβαση των επιχειρήσεων της ΕΕ στην αγορά⁹. Θα πρέπει να αναληφθεί περαιτέρω δράση από την ΕΕ στο πλαίσιο της στρατηγικής για την πρόσβαση στην αγορά προκειμένου να εξασφαλιστεί πρόοδος στα ζητήματα αυτά. Αυτό αφορά κυρίως τα ακόλουθα περιοριστικά εμπορικά μέτρα:

⁹ Τα εν λόγω εμπόδια περιγράφονται στην ΕΕΕΕ του 2013, βλέπε http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2013/march/tradoc_150742.pdf

Κίνα

- «Πολιτική της εγχώριας καινοτομίας»
- Απαιτήσεις τοπικού περιεχομένου
- Εμπόδια στον τομέα της ασφάλειας των πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένης της αναθεώρησης των κανονισμών σχετικά με την εμπορική κρυπτογράφηση
- Κανονισμοί για τα καλλυντικά

Ινδία

- Καθεστώς πιστοποίησης του Ινδικού Γραφείου Προτύπων (BIS) για τα ελαστικά αυτοκινήτων
- Ζητήματα ΥΦΥ (π.χ. χοιρινό, γενετικό υλικό βοοειδών, φυτά και φυτικά προϊόντα)

Βραζιλία/Αργεντινή

- Αργεντινή: Απαιτήσεις τοπικού περιεχομένου
- Βραζιλία και Αργεντινή: Μέτρα που εμποδίζουν την παροχή υπηρεσιών θαλάσσιων μεταφορών μεταξύ των χωρών της Mercosur

2.3 Εστίαση - Ρωσία, ένα έτος μετά την προσχώρησή της στον ΠΟΕ

Παρά την προσχώρησή της στον ΠΟΕ τον Αύγουστο του 2012, η Ρωσία εξακολουθεί να μην έχει υλοποιήσει πλήρως τις δεσμεύσεις της στο πλαίσιο του εν λόγω οργανισμού. Η ΕΕ εξακολουθεί να εκφράζει ανησυχίες όσον αφορά σειρά εμποδίων που εξακολουθούν να παρακωλύουν την πρόσβαση οικονομικών φορέων της ΕΕ στη ρωσική αγορά.

Για έναν κατάλογο που περιλαμβάνει περισσότερα από 150 προϊόντα, όπως κρέας, ρούχα, ψυγεία, μεταχειρισμένα οχήματα, αμαξώματα, προϊόντα χάρτου και προϊόντα που υπάγονται στη συμφωνία για την τεχνολογία των πληροφοριών (ΙΤΑ), η Ρωσία εφάρμοσε εσφαλμένα τους παγιοποιημένους δασμούς της στο πλαίσιο του ΠΟΕ. Λαμβάνοντας υπόψη ότι διορθώθηκαν ορισμένες γραμμές την 1η Σεπτεμβρίου 2013, εξακολουθούν να υφίστανται ορισμένα ζητήματα σχετικά με προϊόντα όπως το χαρτί, τα αμαξώματα και τα γεωργικά προϊόντα.

Στις 9 Ιουλίου 2013 η ΕΕ κίνησε την πρώτη διαδικασία επίλυσης διαφορών στο πλαίσιο του ΠΟΕ κατά της Ρωσίας προκειμένου να εναντιωθεί σε ένα τέλος ανακύκλωσης μηχανοκίνητων οχημάτων που ίσχυε για τα εισαγόμενα αυτοκίνητα. Στις 15 Οκτωβρίου 2013 η Δούμα ενέκρινε τροπολογία βάσει της οποίας απαιτείται από τους εγχώριους κατασκευαστές αυτοκινήτων να καταβάλλουν το ίδιο τέλος ανακύκλωσης που καταβάλλουν οι ξένοι κατασκευαστές, εξαλείφοντας κατά τον τρόπο αυτό τα στοιχεία του αρχικού νομοσχεδίου που εισήγαγαν διακρίσεις. Ωστόσο, η εφαρμογή αυτού του νομοσχεδίου, καθώς και ενδεχόμενα μέτρα αποζημίωσης για τους εγχώριους κατασκευαστές αυτοκινήτων εξακολουθούν να χρήζουν πολύ προσεκτικής παρακολούθησης κατά τους προσεχείς μήνες.

Όσον αφορά τις δασμολογικές ποσοτώσεις (ΔΠ) που εφαρμόζονται στις εξαγωγές ξυλείας δυνάμει της διμερούς συμφωνίας ΕΕ-Ρωσίας για την ξυλεία που συνήφθη στο πλαίσιο της προσχώρησης της Ρωσίας στον ΠΟΕ, πρόσφατα σημειώθηκε πρόοδος μέσω της κατάργησης,

στις 4 Νοεμβρίου 2013, του μεροληπτικού «καταλόγου εξαγωγέων» τον οποίο τηρούσε στο παρελθόν η Ρωσία. Αυτός περιόριζε σε μεγάλο βαθμό την επιλεξιμότητα των επιχειρήσεων για εξαγωγές δυνάμει των δασμολογικών ποσοστώσεων που εφαρμόζονται στις εξαγωγές ξυλείας.

Στον τομέα των υγειονομικών και φυτοϋγειονομικών μέτρων, πηγή πολυάριθμων δυσκολιών αποτελούν οι αδιαφανείς, μεροληπτικές και δυσανάλογες διαδικασίες ελέγχου και έγκρισης, οι υπερβολικά αυστηρές απαιτήσεις για τα κατάλοιπα αντιβιοτικών, τα μικροβιολογικά κριτήρια και η ανεπαρκής ευθυγράμμιση των κριτηρίων για τα κατάλοιπα φυτοφαρμάκων με τη συμφωνία του ΠΟΕ για τα υγειονομικά και τα φυτοϋγειονομικά θέματα, καθώς και με άλλα διεθνή πρότυπα και πρακτικές. Τα αποτελέσματα των επιθεωρήσεων ή τα ευρήματα των συνοριακών ελέγχων στα γεωργικά προϊόντα και τα φυτά εξακολουθούν να δημιουργούν εμπόδια στο εμπόριο σε καθημερινή βάση. Αρκετά κράτη μέλη αποτελούν στόχο συγκεκριμένων μέτρων της Ρωσίας, π.χ. σχετικά με διατηρημένα με απλή ψύξη κρέατα, την αναστολή των εξαγωγών από κατηγορίες παραγωγών, ενώ ορισμένες απαγορεύσεις επιβάλλονται σε ολόκληρη την ΕΕ, κατόπιν ευρημάτων μη συμμόρφωσης σε ορισμένα κράτη μέλη. Αυτοί οι περιορισμοί των εισαγωγών επηρεάζουν, επίσης, αρνητικά τις συναλλαγές λιανικής και χονδρικής πώλησης και παρεμποδίζουν την αποτελεσματική διαχείριση της εφοδιαστικής αλυσίδας. Από τον Μάρτιο του 2012, εφαρμόζονται περιορισμοί στις εισαγωγές βοοειδών και μηρυκαστικών (λόγω του ιού Schmallenberg), καθώς και ζώντων χοίρων που προορίζονται για σφαγή.

Στο πλαίσιο της Τελωνειακής Ένωσης (ΤΕ), η Ρωσία θέσπισε ρυθμιστικές διαδικασίες για την ευθυγράμμιση των υγειονομικών και φυτοϋγειονομικών τεχνικών κανονισμών της με τα διεθνή πρότυπα και πρακτικές. Η ΕΕ υπέβαλε κατάλογο αιτημάτων για εναρμόνιση στους εταίρους της ΤΕ. Ωστόσο, μέχρι στιγμής δεν έχει υπάρξει καμία απόδειξη υλοποίησής του, με εξαίρεση τον τομέα των φυτοφαρμάκων.

Στον τομέα των τεχνικών εμποδίων στο εμπόριο (ΤΕΕ), οι οικονομικοί φορείς της ΕΕ εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν στη Ρωσία πολλά οριζόντια και τομεακά εμπόδια στο εμπόριο λόγω των επαχθών τεχνικών κανονισμών, της αδιαφανούς εφαρμογής των απαιτήσεων, της συνύπαρξης πολλών, εν μέρει αλληλεπικαλυπτόμενων και υπερβολικών διαδικασιών πιστοποίησης, αξιολόγησης συμμόρφωσης και χορήγησης αδειών, οι οποίες σε μεγάλο βαθμό παραμένουν ασυμβίβαστες με τους σύγχρονους διεθνείς κανόνες και πρότυπα.

Επί του παρόντος, έχουν θεσπιστεί τεχνικοί κανονισμοί στο επίπεδο της Τελωνειακής Ένωσης της Ευρασίας (Ρωσία, Λευκορωσία, Καζακστάν). Συχνά, αυτοί οι τεχνικοί κανονισμοί δεν βασίζονται σε διεθνή πρότυπα και επιβάλλουν υπερβολικά επαχθείς απαιτήσεις πιστοποίησης, κοινοποίησης και επισήμανσης. Πρόσφατα παραδείγματα περιλαμβάνουν τον τεχνικό κανονισμό της Τελωνειακής Ένωσης σχετικά με την ασφάλεια των καταναλωτικών αγαθών και των αγαθών που προορίζονται για παιδιά και εφήβους (μεταξύ άλλων αφορούν κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, είδη ένδυσης και υπόδησης) και το σχέδιο τεχνικού κανονισμού της Τελωνειακής Ένωσης για την ασφάλεια των αλκοολούχων προϊόντων. Επιπλέον, από τις 24 Ιανουαρίου 2014 που ανιχνεύθηκε αφρικανική πανώλη των χοίρων σε αγριόχοιρους κοντά στα σύνορα με τη Λευκορωσία, η Ρωσική Ομοσπονδία απαγόρευσε de facto τις εξαγωγές ζωντανών χοίρων και χοιρινών προϊόντων από ολόκληρη της επικράτεια της ΕΕ. Το μέτρο αυτό φαίνεται δυσανάλογο και αβάσιμο.

3. Νέα σημαντικά εμπόδια που προέκυψαν το 2013

Οι εξαγωγείς αλκοολούχων ποτών και οίνων της ΕΕ ήρθαν αντιμέτωποι με ένα νέο εμπόδιο όσον αφορά την πρόσβαση στην αγορά, καθώς οι κινεζικές αρχές αποφάσισαν τον Φεβρουάριο του 2013 να θέτουν υπό δοκιμή ή να ζητούν τα αποτελέσματα δοκιμών όσον αφορά την περιεκτικότητα σε φθαλικές ενώσεις των προϊόντων αυτών. Ωστόσο, βασικό πρόβλημα είναι ότι τα εν λόγω εξαγόμενα προϊόντα ήδη συμμορφώνονται με τη νομοθεσία της ΕΕ, εξασφαλίζοντας την αποτελεσματική προστασία της υγείας και της ασφάλειας των καταναλωτών στην Ευρώπη. Εντωμεταξύ, οι κινεζικές αρχές έχουν μειώσει τις απαιτήσεις των δοκιμών για κάθε φορτίο. Εντούτοις, η Κίνα δεν έχει ακόμη ολοκληρώσει την αξιολόγηση κινδύνου αυτών των προϊόντων, προκειμένου να καθοριστεί ένα νόμιμο όριο για τις φθαλικές ενώσεις που περιέχονται στα τρόφιμα.

Επιπλέον, τον Ιούνιο του 2013 η Κίνα ξεκίνησε έρευνα σχετικά με το ντάμπινγκ και τις επιδοτήσεις για τους οίνους που εισάγονται από την ΕΕ. Η Επιτροπή παρακολουθεί στενά την υπό εξέλιξη έρευνα και θα καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια για να αποφευχθεί η επιβολή αδικαιολόγητων μέτρων αντιντάμπινγκ ή αντισταθμιστικών μέτρων για τους εξαγόμενους οίνους της ΕΕ.

Στην Ινδία, ο τελωνειακός δασμός στα νέα αυτοκίνητα της ανώτατης κατηγορίας έχει αυξηθεί από 75% σε 100%, σε συνδυασμό με την αύξηση του δασμού για τις νέες μοτοσυκλέτες με κυβισμό άνω των 800ccm από 60% σε 75%. Τα μέτρα αυτά, σε συνδυασμό με τις αυξήσεις των εισαγωγικών δασμών για άλλα προϊόντα, φαίνεται να ακολουθούν μια γενικότερη πολιτική γραμμή που είναι δύσκολο να συμβιβαστεί με την πολιτική δέσμευση της Ινδίας στο πλαίσιο της G20 να απέχει από τη λήψη οποιουδήποτε μέτρου προστατευτισμού.

Επίσης, η νέα ερμηνεία και εφαρμογή των απαιτήσεων επισήμανσης των τροφίμων από την Ινδία είναι ο λόγος για τον αποκλεισμό μεγάλου αριθμού εισαγόμενων φορτίων τροφίμων. Η ανακοινωθείσα νέα προσέγγιση ορίζει ότι οι πληροφορίες επισήμανσης πρέπει να τυπώνονται στη χώρα προέλευσης στην αρχική συσκευασία και να μην επισημαίνονται πλέον με τη βοήθεια αυτοκόλλητου, και μόνο πληροφορίες που αφορούν ειδικά την Ινδία θα μπορούν να παρέχονται σε αυτοκόλλητο το οποίο θα τοποθετείται στα φορτία στις τελωνειακές αποθήκες.

Την 1η Απριλίου 2013 η ιαπωνική Δασική Υπηρεσία εφάρμοσε το «Πρόγραμμα μορίων αξιοποίησης ξυλείας» («Wood Use Points Program-WUPP»), το οποίο οδηγεί σε διακριτική μεταχείριση της εισαγόμενης ξυλείας σε σχέση με τα εγχώρια είδη ξύλου. Στο πλαίσιο αυτής της πρωτοβουλίας, οι συμμετέχοντες καταναλωτές οι οποίοι αγοράζουν νέα σπίτια τα οποία κατασκευάζονται τουλάχιστον κατά το 50,1% με τοπικά προϊόντα ξυλείας θα μπορούν να λάβουν έως και 300.000 μόρια αξιοποίησης της ξυλείας (με ισοδύναμη αξία σε γεν που αντιστοιχεί σε έως και 2.250 ευρώ), τα οποία μπορούν να εξαργυρώσουν αγοράζοντας συγκεκριμένα τοπικά προϊόντα δασοκομίας, γεωργίας ή αλιείας.

Μέχρι στιγμής, μόνο τα ιαπωνικά είδη ξύλου έχουν εγκριθεί, ενώ έχουν απορριφθεί όλες οι αιτήσεις που υποβλήθηκαν για ξένα είδη ξύλου, μεταξύ άλλων από τη Σουηδία, την Αυστρία και τη Ρουμανία. Στις 17 Οκτωβρίου 2013 η Δασική Υπηρεσία εξέδωσε νέες κατευθυντήριες γραμμές με τις οποίες διευκρινίζονται τα κριτήρια επιλεξιμότητας στο πλαίσιο του προγράμματος.

4. Συμπεράσματα

Η παρούσα έκθεση υπογραμμίζει για ακόμη μία φορά ότι εξακολουθούν να υφίστανται εμπόδια όσον αφορά την πρόσβαση στις αγορές των στρατηγικών εταίρων της ΕΕ, με διάφορους τρόπους. Ωστόσο, ορισμένες πρόσφατες θετικές εξελίξεις καταδεικνύουν ότι σημειώνεται πρόοδος και ότι η στρατηγική της ΕΕ για την πρόσβαση στην αγορά είναι αποδοτική σε πολλούς τομείς. Εντούτοις, προκύπτουν συνεχώς νέα εμπόδια και η ΕΕ θα συνεχίσει να παρακολουθεί πολύ στενά τις αγορές αυτές με σκοπό την εφαρμογή μιας επιτυχημένης και στοχευμένης στρατηγικής άρσης των εμποδίων.

Μαζί με το φιλόδοξο, πρόγραμμα διμερών διαπραγματεύσεων, το οποίο αφορά όλους τους στρατηγικούς εταίρους μας, η στρατηγική πρόσβασης στην αγορά παραμένει ζωτικής σημασίας προκειμένου να διασφαλιστεί ότι έχουν συναφθεί διμερείς συμφωνίες οι οποίες μεταφράζονται σε πραγματικές εμπορικές ροές στην πράξη. Επιπλέον, αποδεικνύεται εκ νέου ότι η στενή συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής, των αντιπροσωπειών της ΕΕ, των κρατών μελών και των επιχειρήσεων τόσο στις Βρυξέλλες όσο και στις τρίτες χώρες συνιστά αποτελεσματικό εργαλείο. Πρόκειται για ένα στοιχείο εταιρικής σχέσης της στρατηγικής για την πρόσβαση στην αγορά, το οποίο θα πρέπει να ενισχυθεί περαιτέρω.

Η Επιτροπή, προκειμένου να εντείνει τις προσπάθειες για την άρση των εμπορικών εμποδίων σε τρίτες χώρες, δεν θα διστάσει να συνεχίσει να χρησιμοποιεί όλα τα μέσα που διαθέτει στο πλαίσιο της στρατηγικής για την πρόσβαση στην αγορά, συμπεριλαμβανομένης της εμπορικής διπλωματίας, της χρήσης διμερών εκδηλώσεων υψηλού επιπέδου, καθώς και των επιτροπών του ΠΟΕ και της επιβολής των δεσμεύσεων τρίτων μερών μέσω ορθά στοχευμένων διαδικασιών επίλυσης διαφορών.